

***Suvestinė redakcija nuo 2014-07-28 iki 2014-07-29***

*Nutarimas paskelbtas: Žin. 2013, Nr. [106-5267](#), i. k. 113106ANUTA0003-432*

**VALSTYBINĖS KAINŲ IR ENERGETIKOS KONTROLĖS KOMISIJOS  
N U T A R I M A S**

**DĖL CENTRALIZUOTAI TIEKIAMŲ SUSKYSTINTŲ NAFTOS DUJŲ KAINŲ  
NUSTATYMO METODIKOS PATVIRTINIMO**

2013 m. spalio 3 d. Nr. O3-432

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos energetikos įstatymo (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#); 2011, Nr. [160-7576](#); 2013, Nr. [68-3414](#)) 19<sup>1</sup> straipsnio 3 dalies 1 punktu bei atsižvelgdama į Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos (toliau – Komisija) Dujų ir elektros departamento Dujų skyriaus 2013 m. rugsėjo 26 d. pažymą Nr. O5-337 „Dėl Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“, Komisija n u t a r i a:

1. Patvirtinti Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodiką (toliau – Metodika) (pridedama).

2. Komisijai pirmą kartą nustatant centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų (toliau – SND) kainas, centralizuotai tiekiamų SND veikla užsiimančiai įmonei nustatytu laiku nepateikus Komisijai SND kainos projekto ir pagrindimo, Komisija vienašališkai nustato konkrečias SND kainas, vadovaudamasi Metodikos 27 punktu.

KOMISIJOS PIRMININKĖ

DIANA KORSAKAITĖ

## CENTRALIZUOTAI TIEKIAMŲ SUSKYSTINTŲ NAFTOS DUJŲ KAINŲ NUSTATYMO METODIKA

### I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodika (toliau – Metodika) reglamentuoja energetikos įmonių, turinčių leidimą verstis mažmenine prekyba suskystintomis naftos dujomis (toliau – SND), reguliuojamų paslaugų, t. y. centralizuotai tiekiamų SND, kainų nustatymą.

2. Metodikos tikslas – nustatyti skaidrius, objektyvius ir nediskriminuojančius principus bei konkrečius skaičiavimo metodus centralizuotai tiekiamų SND kainoms nustatyti.

3. Metodika parengta vadovaujantis Lietuvos Respublikos energetikos įstatymu (Žin., 2002, Nr. [56-2224](#); 2011, Nr. [160-7576](#); 2013, Nr. [68-3414](#)).

4. Metodikoje vartojamos sąvokos:

**Apskaitos atskyrimas reguliavimo funkcijoms atlikti** – SND įmonės teikiama informacija apie ataskaitinio laikotarpio pajamas, sąnaudas ir reguliuojamoje veikloje naudojamą turtą pagal centralizuoto SND tiekimo veiklą.

**Bendrosios sąnaudos** – sąnaudos, kurios su centralizuoto SND tiekimo paslauga nesiejamos nei tiesiogiai, nei netiesiogiai, ir jas paskirstant nėra galimybių įgyvendinti priežastingumo principą.

**Netiesioginės sąnaudos** – tai sąnaudos, kurios su centralizuoto SND tiekimo paslauga siejamos netiesiogiai ir priskiriamos centralizuoto SND tiekimo veiklai proporcingai tiesioginėms sąnaudoms.

**Nepaskirstytinos sąnaudos** – SND įmonės ataskaitiniu laikotarpiu patiriamos sąnaudos, kurios nebūtinos nei centralizuoto SND tiekimo paslaugai teikti, nei veiklai palaikyti (užtikrinti reguliuojamos veiklos nepertraukiamumą, saugumą ir stabilumą). Šias sąnaudas SND įmonės patiria mažindamos reguliuojamos veiklos investicinę grąžą.

**Reguliavimo apskaitos (apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo) sistema** (toliau – Reguliavimo apskaitos sistema) – SND įmonės veiklos apskaitos sistema, apimanti apskaitos atskyrimą ir sąnaudų paskirstymą, suformuota ir naudojama reguliavimo tikslais.

**SND įmonė** – energetikos įmonė, turinti leidimą verstis mažmenine prekyba SND ir centralizuotai tiekianti SND vartotojams.

**Tiesioginės sąnaudos** – sąnaudos, kurias galima tiesiogiai ir vienareikšmiškai priskirti centralizuoto SND tiekimo veiklai.

Kitos Metodikoje vartojamos sąvokos turi tokią pačią reikšmę, kaip apibrėžta Energetikos įstatyme ir kituose energetikos veiklą reglamentuojančiuose teisės aktuose.

5. Metodika vadovaujasi SND įmonės, rengdamos ir teikdamos Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai (toliau – Komisija) centralizuotai tiekiamų SND kainų projektą ir pagrindimą.

### II. CENTRALIZUOTAI TIEKIAMŲ SUSKYSTINTŲ NAFTOS DUJŲ VEIKLOS SĄNAUDŲ APSKAITOS TAISYKLĖS

6. SND įmonės turi atskirai tvarkyti su centralizuoto SND tiekimo veikla susijusią apskaitą, t. y. atskirai nuo kitos veiklos vesti centralizuoto SND tiekimo veiklos sąnaudų, pajamų ir ilgalaikio turto vertės apskaitą.

7. SND įmonė centralizuoto SND tiekimo veikloje patiriamas sąnaudas nustato vadovaudamasi buhalterinės apskaitos registruose užfiksuotais įrašais, kuriais remiantis buvo sudaryta finansinė atskaitomybė. Perkeldama duomenis iš buhalterinės apskaitos registrų į reguliavimo apskaitos sistemą SND įmonė privalo užtikrinti, kad būtų teisingai perkelti visi duomenys.

8. Reguluojamos veiklos sąnaudoms yra priskiriamos ekonomiškai pagrįstos sąnaudos, būtinos SND įmonei vykdyti centralizuoto SND tiekimo veiklą. Būtinos sąnaudos yra suprantamos kaip sąnaudos, kurių nepatyrusi SND įmonė negalėtų saugiai ir efektyviai vykdyti reguliuojamos veiklos bei su ja susijusių teisės aktų įpareigojimų.

9. SND įmonė visas patiriamas sąnaudas galutinių paslaugų (produktų) atžvilgiu privalo priskirti vienai iš šių kategorijų:

9.1. tiesioginių sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) ir apimtį lėmė konkrečios paslaugos (produktai) bei jų apimtis ataskaitiniu laikotarpiu;

9.2. netiesioginių sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė keleto paslaugų (produktų) grupė, vidinis procesas ar jų grupė ir kurios su konkrečiomis paslaugomis yra susietos netiesiogiai. Netiesioginės sąnaudos paskirstomos proporcingai tiesioginėms sąnaudoms;

9.3. bendrųjų sąnaudų kategorijai priskiriamos sąnaudos, kurios su konkrečiomis paslaugomis (produktais) neturi nei tiesioginio, nei netiesioginio sąsajumo, tačiau kurių atsiradimą (susiformavimą) lėmė poreikis užtikrinti SND įmonės organizacinės veiklos nepertraukiamumą, saugumą, stabilumą. Bendrųjų sąnaudų, kurioms SND įmonė, vadovaudamasi priežastingumo principu, turi priskirti kaip galima mažiau sąnaudų ir kurios bet kuriuo atveju turi sudaryti ne daugiau kaip 10 proc. paskirstytinų sąnaudų, kategorija paskirstoma paslaugoms (produktams) pagal atitinkamai konkrečiai paslaugai (produktui) priskirtą tiesioginių ir netiesioginių sąnaudų sumą.

10. Visos SND įmonės patiriamos reguliuojamos veiklos sąnaudos turi būti suskirstytos bent į šias sąnaudų grupes:

10.1. SND įsigijimo (pirkimo) sąnaudų;

10.2. kintamų SND sąnaudų technologinėms reikmėms;

10.3. kitų kintamų sąnaudų;

10.4. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų;

10.5. eksploatavimo sąnaudų;

10.6. personalo sąnaudų;

10.7. mokesčių sąnaudų;

10.8. administracinių sąnaudų;

10.9. rinkodaros ir pardavimų sąnaudų;

10.10. kitų paskirstytinų sąnaudų.

11. Reguluojamos SND tiekimo veiklos sąnaudoms draudžiama priskirti šias sąnaudas:

11.1. beviltiškas skolas, baudas, delspinigius;

11.2. paramą, labdarą ir švietimo sąnaudas;

11.3. tantjemų išmokas;

11.4. narystės, stojamųjų įmokų sąnaudas, išskyrus sąnaudas dėl teisės aktuose numatyto privalomo dalyvavimo;

11.5. sąnaudas, susijusias su kita SND įmonės veikla;

11.6. patirtas palūkanų ir kitas finansinės-investicinės veiklos sąnaudas;

11.7. reprezentacines sąnaudas;

11.8. reklamos, rinkodaros sąnaudas, išskyrus skirtas SND įmonės tinklalapiui palaikyti;

11.9. nenaudojamo, likviduoto, nurašyto, esančio atsargose, laikinai nenaudojamo (užkonservuoto) ilgalaikio turto sąnaudas;

11.10. nebaigtos statybos ilgalaikio turto sąnaudas;

11.11. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalį, priskaičiuojamą nuo ilgalaikio turto

vienetų vertės, sukurtos už Europos Sąjungos fondų, dotacijų, subsidijų ar joms prilygintas lėšas;

11.12. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų dalį, priskaičiuojamą nuo ilgalaikio turto vienetų vertės pokyčio, susijusio su perkainojimo veikla;

11.13. nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas nuo prestižo, investicinio, finansinio ir kito ilgalaikio turto, kuris nėra būtinas reguliuojamai veiklai vykdyti.

12. Centralizuotai tiekiamų SND kainos nustatomos 12 mėnesių laikotarpiui.

13. Centralizuotai tiekiamų SND kainos susideda iš SND pirkimo, laikymo, skirstymo, tiekimo, apskaitos priemonių įrengimo, priežiūros ir patikros bei apskaitos sąnaudų, įvertinant protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, taip pat santykį tarp didmeninės ir mažmeninės kainos.

14. Nustatant centralizuotai tiekiamų SND kainas, atsižvelgiama į:

14.1. faktiškai patirtas reguliuojamos veiklos sąnaudas per praėjusius trejus metus (praėjusius trejus reguliavimo laikotarpius), įskaitant investicijų grąžą praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių metu;

14.2. Komisijos nustatytas reguliuojamos veiklos sąnaudas praėjusiems trejiems reguliavimo laikotarpiams;

14.3. faktiškai suteiktų atitinkamų paslaugų (produktų) kiekius per praėjusius trejus reguliavimo laikotarpius;

14.4. gerą praktinį pavyzdį turinčių palyginamų ar analogiškų SND įmonių lyginamosios analizės duomenis;

14.5. praėjusio reguliavimo laikotarpio konkrečios SND įmonės efektyvumo rodiklius;

14.6. suplanuotus pokyčius per ateinantį reguliavimo laikotarpį SND įmonės veikloje, įskaitant investicijų įgyvendinimą, turėsiantį poveikį sąnaudoms, įskaitant investicijų grąžą, bei teiktinų paslaugų (produktų) kiekio apimčiai.

15. Planuojamus sąnaudų pokyčius SND įmonė turi argumentuoti. Jei SND įmonė nepateikia sąnaudų pasikeitimų motyvų arba jos nėra tinkamai pagrįstos, šios sąnaudos nėra pripažįstamos pagrįstomis. Atitinkamos sąnaudų grupės, priskirtinos paslaugai, apimtis nustatoma:

15.1. Sąnaudų technologinėms reikmėms atveju atsižvelgiama į:

15.1.1. praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių faktinį technologinių sąnaudų koeficientą;

15.1.2. praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių faktinį realizuotų SND kieki;

15.1.3. priežasčių, kurias SND įmonė nurodė kaip lemiančias realizuoto kiekio faktinius ir būsimus apimties pokyčius, pagrįstumą;

15.1.4. praėjusiu reguliavimo laikotarpiu įvykdytų investicijų įtaką technologinių sąnaudų pokyčiui;

15.1.5. reguliuojamam laikotarpiui pagal Metodikos 15.10 punktą prognozuojamą SND pirkimo kainą.

15.2. Nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų atveju atsižvelgiama į:

15.2.1. Komisijos nustatytus ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) normatyvus (Metodikos 8 priedas) ir tiesiogiai proporcingą nusidėvėjimo (amortizacijos) skaičiavimo metodą, taikomus skaičiuojant ilgalaikio turto nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudas;

15.2.2. metinę priskaitytiną nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų sumą nuo centralizuoto SND tiekimo paslaugai priskirtų ilgalaikio turto vienetų;

15.2.3. praėjusiu reguliavimo laikotarpiu įvykdytas investicijas;

15.2.4. reguliavimo laikotarpiu planuojamus ilgalaikio turto vienetų nurašymus, perleidimus;

15.2.5. nusidėvėjimo sąnaudų panaudojimą. Lėšos, gautos SND centralizuoto tiekimo paslaugai priskirtų ilgalaikio turto vienetų nusidėvėjimo sąnaudoms dengti, gali būti panaudotos reguliuojamai veiklai.

15.3. Eksploatavimo sąnaudų atveju atsižvelgiama į:

15.3.1. praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių Komisijos nustatytą ir (ar) vidutinę faktinę šių sąnaudų metinę apimtį;

15.3.2. priežasčių, kurias SND įmonė nurodė kaip lemiančias šių sąnaudų apimties pokyčius, pagrįstumą, pateikiant per ateinantį reguliavimo laikotarpį numatomų remontų planus ir investicijų programą;

15.3.3. metinę infliaciją, paskelbtą Lietuvos statistikos departamento paskutinį mėnesį prieš kainų nustatymo duomenų pateikimą, įvertinus SND įmonės veiklos efektyvumą pagal faktinius praėjusių reguliavimo laikotarpių duomenis;

15.3.4. istorinių faktinių tos pačios SND įmonės sąnaudų rodiklių pasikeitimo priežasčių pagrįstumą. Komisija taip pat gali atsižvelgti į gerą praktinį pavyzdį turinčių palyginamų ar analogiškų SND įmonių lyginamosios analizės duomenis.

15.4. Personalo sąnaudų atveju atsižvelgiama į:

15.4.1. praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių Komisijos nustatytą ir (ar) vidutinę faktinę šių sąnaudų apimtį;

15.4.2. priežasčių, kurias SND įmonė nurodė kaip lemiančias šių sąnaudų apimties pokyčius, pagrįstumą;

15.4.3. Lietuvos statistikos departamento skelbiamus vidutinius elektros, dujų, garo tiekimo ir oro kondicionavimo veiklos darbo užmokesčio duomenis;

15.4.4. darbuotojų skaičiaus pokyčio poreikį;

15.4.5. SND įmonės veiklos efektyvumą, kuris vertinamas pagal faktinius praėjusių metų duomenis;

15.4.6. istorinių faktinių tos pačios SND įmonės sąnaudų rodiklių pasikeitimo priežasčių pagrįstumą. Komisija taip pat gali atsižvelgti į gerą praktinį pavyzdį turinčių palyginamų ar analogiškų SND įmonių lyginamosios analizės duomenis;

15.4.7. teisės aktus privalomojo socialinio draudimo ir garantinio fondo įmokų dydžiui nustatyti.

15.5. Mokesčių sąnaudų atveju – vadovaujantis galiojančiais apmokestinimo mokesčiais sritį reglamentuojančiais teisės aktais. Jeigu apmokestinimo objektą SND įmonė naudoja keliose veiklose, mokesčių sąnaudos konkrečiai reguliuojamai veiklai priskiriamos, atsižvelgiant į apmokestinamo objekto priskyrimo atitinkamoms veikloms principus.

15.6. Administracinių sąnaudų atveju atsižvelgiama į:

15.6.1. praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių Komisijos nustatytą ir (ar) vidutinę faktinę šių sąnaudų metinę apimtį;

15.6.2. priežasčių, kurias SND įmonė nurodė kaip lemiančias šių sąnaudų apimties pokyčius, pagrįstumą;

15.6.3. SND įmonės veiklos efektyvumą, kuris vertinamas pagal faktinius praėjusių reguliavimo laikotarpių duomenis;

15.6.4. istorinių faktinių tos pačios SND įmonės sąnaudų rodiklių pasikeitimo priežasčių pagrįstumą. Komisija taip pat gali atsižvelgti į gerą praktinį pavyzdį turinčių palyginamų ar analogiškų SND įmonių lyginamosios analizės duomenis.

15.7. Rinkodaros ir pardavimų sąnaudų atveju atsižvelgiama į:

15.7.1. praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių Komisijos nustatytą ir vidutinę faktinę šių sąnaudų metinę apimtį;

15.7.2. priežasčių, kurias SND įmonė nurodė kaip lemiančias šių sąnaudų apimties pokyčius, pagrįstumą;

15.7.3. SND įmonės veiklos efektyvumą, kuris vertinamas pagal faktinius praėjusių reguliavimo laikotarpių duomenis;

15.7.4. istorinių faktinių tos pačios SND įmonės sąnaudų rodiklių pasikeitimo priežasčių pagrįstumą. Komisija taip pat gali atsižvelgti į gerą praktinį pavyzdį turinčių palyginamų ar analogiškų SND įmonių lyginamosios analizės duomenis.

15.8. Kitų sąnaudų atveju atsižvelgiama į:

15.8.1. praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių Komisijos nustatytą ir (ar) vidutinę

faktinę šių sąnaudų metinę apimtį;

15.8.2. priežasčių, kurias SND įmonė nurodė kaip lemiančias šių sąnaudų apimties pokyčius ar naujų sąnaudų atsiradimą, pagrįstumą;

15.8.3. SND įmonės veiklos efektyvumą, kuris vertinamas pagal faktinius trejus praėjusių reguliavimo laikotarpių duomenis.

15.9. Investicijų grąžos atveju:

15.9.1. atsižvelgiant į protingumo kriterijų atitinkančios investicijų grąžos normą  $r$  (procentais), taikant optimalią finansavimo struktūrą, užtikrinančią mažiausią kapitalo kainą (70 proc. skolinto ir 30 proc. nuosavo kapitalo), pagal (1) formulę:

$$ROI = r \cdot RAB; \quad (Lt) \quad (1)$$

čia:

ROI – investicijų grąža, priskirtina SND centralizuoto tiekimo paslaugai, Lt;

$r$  – protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąžos norma, proc.;

RAB – SND centralizuoto tiekimo paslaugai priskirtino reguliuojamo turto vertė, Lt;

15.9.2. investicijų grąžos norma, taikant optimalią finansavimo struktūrą, kasmet Komisijos paskelbiama iki rugpjūčio 1 d., nustatoma kaip vidutinė svertinė kapitalo kaina (WACC),

15.9.2.1. vadovaujantis (2) formule:

$$r = WACC = R_d \times D + R_e \times \frac{1}{1 - m} \times E; \quad (2)$$

čia:

$r$  – protingumo kriterijų atitinkanti investicijų grąžos norma, proc.;

$D$  – skolintas kapitalas (finansavimo skolinomis lėšomis dalis), vieneto dalimis;

$E$  – nuosavas kapitalas (finansavimo nuosavomis lėšomis dalis), vieneto dalimis;

$R_d$  – skolinto kapitalo kaina (palūkanų norma), proc.;

$R_e$  – nuosavo kapitalo grąža, proc.;

$m$  – Lietuvoje taikomas pelno mokesčio tarifas, vieneto dalimis;

15.9.2.2. naudojant kasmet Komisijos iki rugpjūčio 1 d. nustatytą ir viešai paskelbtą skolinto kapitalo kainos (palūkanų normos) dydį, proc., taikytiną reguliavimo tikslams ateinančiu ataskaitiniu laikotarpiu. Skolinto kapitalo kaina (palūkanų norma, už kurią SND įmonė gali gauti ilgalaikę paskolą) atitinka paskutinių dvylikos mėnesių prieš nustatant Komisijai skolinto kapitalo kainą, proc., Lietuvos banko skelbiamų nefinansinėms korporacijoms suteiktų naujų paskolų, kurių trukmė ilgesnė nei vieneri metai, palūkanų normų vidurkį. Bet kuriuo atveju Komisijos nustatyta skolinto kapitalo kaina (palūkanų norma), proc., negali viršyti nuo 2004 m. spalio mėnesio iki paskutinio mėnesio prieš nustatant Komisijai skolinto kapitalo kainą, proc., Lietuvos banko skelbiamų nefinansinėms korporacijoms suteiktų naujų paskolų, kurių trukmė ilgesnė nei vieneri metai, palūkanų normų vidurkio, išskyrus 2008–2009 m. laikotarpį (ekonomikos sunkmečio laikotarpį, remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2009 m. spalio 14 d. nutarimu Nr. 1295 „Dėl ekonomikos sunkmečio“ (Žin., 2009, Nr. [125-5380](#), Nr. [144-6401](#));

15.9.2.3. naudojant nuosavo kapitalo kainos dydį, proc., taikytiną reguliavimo tikslams ateinančiu reguliavimo periodu. Komisija, nustatydamą nuosavo kapitalo kainą, proc.:

15.9.2.3.1. vadovaujasi (3) formule:

$$R_e = R_f + \left( \beta_U \times (1 + (1 - m) \times \frac{D}{E}) \right) \times R_{erp}; \quad (3)$$

čia:

$R_f$  – nerizikingų investicijų grąžos norma, proc.;

$R_{erp}$  – nuosavybės rizikos premija, proc.;

$\beta_U$  – santykinis rizikos matmuo, atspindintis ūkio šakos rizikingumo lygį, palyginti su bendru šalies ūkio rizikingumu, kai įmonė veiklai finansuoti nenaudoja skolinto kapitalo (angl. *unlevered beta*);

D – skolintas kapitalas (finansavimo skolintomis lėšomis dalis), vieneto dalimis;

E – nuosavas kapitalas (finansavimo nuosavomis lėšomis dalis), vieneto dalimis;

m – Lietuvoje taikomas pelno mokesčio tarifas, vieneto dalimis;

15.9.2.3.2. laikant, kad nerizikingų investicijų grąžos norma atitinka ne trumpesnės nei 3468 dienų trukmės (t. y. 10 metų ir artimos trukmės) Vyriausybės vertybinių popierių (toliau – VVP) litais aukcionų, vykusių per paskutinius 12 mėn. iki paskutinio mėnesio, prieš nustatant Komisijai nuosavo kapitalo kainą, proc., vidutinio svertinio pelningumo (pagal patenkintas paraiškas) aritmetinį vidurkį, proc. Tuo atveju, jei per paskutinius 12 mėn. iki paskutinio mėnesio, prieš nustatant Komisijai nuosavo kapitalo kainą, proc., neįvyko nei vienas ne trumpesnės nei 10 metų ar artimos trukmės VVP litais aukcionas, nerizikinga investicijų grąžos norma nustatoma atsižvelgiant į paskutinių dviejų ne trumpesnės nei 10 metų ar artimos (ne mažiau nei 3468 dienų) VVP litais trukmės aukcionų, vykusių iki paskutinio mėnesio, prieš nustatant Komisijai nuosavo kapitalo kainą, proc., vidutinį svertinį pelningumą (pagal patenkintas paraiškas), proc. Bet kuriuo atveju Komisijos nustatyta nerizikingų investicijų grąžos norma negali viršyti 10 metų ir artimos trukmės VVP aukcionų litais už paskutinius 10 metų iki mėnesio, prieš Komisijai nustatant nuosavo kapitalo kainą, vidutinio svertinio pelningumo aritmetinio vidurkio, proc.;

15.9.2.3.3. nustatant nuosavybės rizikos premiją, kaip šalies su išvystyta kapitalo rinka (JAV) nuosavybės rizikos premijos ir papildomos Lietuvos rinkos rizikos premijos sumą, remiantis viešai prieinamais duomenų šaltiniais. JAV nuosavybės rizikos premija nustatoma kaip JAV paskutinių 20 metų iki metų, prieš nustatant Komisijai nuosavo kapitalo kainą, proc., investicijų į akcijų rinką grąžos bei JAV išdo obligacijų grąžos normos skirtumas, remiantis viešai prieinamais duomenų šaltiniais (Standard&Poor's reitingų agentūros skelbiamo S&P 500 indekso ir JAV Federalinės rezervų sistemos banko skelbiamų 10 metų trukmės JAV išdo obligacijų duomenimis). Papildoma Lietuvos rinkos rizikos premija nustatoma kaip skirtumas tarp Lietuvos kredito reitingą atitinkančios rizikos (proc.) ir JAV kredito reitingą atitinkančios rizikos (proc.), remiantis viešai prieinamais duomenų šaltiniais (A. Damodaran interneto svetainėje skelbiamais Lietuvos kredito reitingą ir JAV kredito reitingą atitinkančių rizikų įverčiais);

15.9.2.3.4. nustatant santykinį rizikos matmenį, atspindintį ūkio šakos rizikingumo lygį, palyginti su bendru šalies ūkio rizikingumu, kai SND įmonė veiklai finansuoti nenaudoja skolinto kapitalo, pagal JAV dujų sektoriaus pramonės šakų rizikos laipsnių aritmetinį vidurkį, remiantis viešai prieinamais duomenų šaltiniais (A. Damodaran interneto svetainėje skelbiamais naujausiais  $\beta_U$  įverčiais). Bet kuriuo atveju santykinis rizikos matmuo, atspindintis ūkio šakos rizikingumo lygį, palyginti su bendru šalies ūkio rizikingumu, kai SND įmonė veiklai finansuoti nenaudoja skolinto kapitalo, neturi viršyti Europos energetikos reguliuotojų tarybos (CEER) kasmet rengiamoje ataskaitoje apie investavimo sąlygas ES šalyse<sup>1</sup> pateikiamų Europos Sąjungos valstybių dujų sektoriaus rizikos matmens, kai SND įmonė veiklai finansuoti nenaudoja skolinto kapitalo, aritmetinio vidurkio duomenų, kurie kiekvienais metais iki rugpjūčio 1 d. bus viešai skelbiami Komisijos tinklalapyje;

<sup>1</sup> CEER Internal Report on Investment Conditions in European countries.

15.9.3. centralizuoto SND tiekimo paslaugai priskirtino reguliuojamo turto vertė (RAB) nustatoma pagal (4) formulę:

$$RAB = T_{\text{neperk}} - T_{\text{neb stat}} - TD - T_{\text{nenaud}}; \quad (Lt) \quad (4)$$

čia:

$T_{\text{neperk}}$  – SND įmonės centralizuoto SND tiekimo paslaugos ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto ataskaitinio laikotarpio likutinė neperkainota vertė, tūkst. Lt;

$T_{\text{neb, stat}}$  – turto, kuris nėra pradėtas eksploatuoti (nebaigta statyba), vertė, tūkst. Lt;

TD – SND įmonės centralizuoto SND tiekimo paslaugos turtas, įsigytas už gautas subsidijas, dotacijas, vartotojų lėšas, tūkst. Lt;

$T_{\text{nenaud}}$  – SND įmonės centralizuoto SND tiekimo paslaugos nenaudojamo, laikinai nenaudojamo (užkonservuoto) turto likutinė vertė, tūkst. Lt.

15.10. SND įmonė prognozuojamą SND pirkimo kainą, įvertinusi įsigijimo šaltinius, nustato atsižvelgdama į praėjusio reguliavimo laikotarpio metu galiojusias didmenines SND įsigijimo kainas ir jų kitimo tendencijas.

16. Centralizuoto SND tiekimo paslaugos SND pardavimo kiekis reguliuojamajam laikotarpiui nustatomas atsižvelgiant į realizuotiną SND kiekį per metus, įvertinus:

16.1. praėjusių trejų reguliavimo laikotarpių faktinį realizuotą centralizuotai tiekiamų SND kiekį;

16.2. priežasčių, kurias SND įmonė nurodė kaip lemiančias realizuoto kiekio faktinius apimtį pokyčius, pagrįstumą.

### III. CENTRALIZUOTAI TIEKIAMŲ SUSKYSTINTŲ NAFTOS DUJŲ KAINODAROS TAISYKLĖS

17. Centralizuotai tiekiamų SND kaina susideda iš pastoviosios dalies, mokamos litaais per mėnesį, ir kintamosios kainos dalies, mokamos litaais už kubinį metrą.

18. Pastovioji SND kainos dalis ( $T_{p,t}$ ) skaičiuojama vadovaujantis Metodikos 1 priede pateiktais duomenimis pagal (5) formulę:

$$T_{p,t} = \frac{(S_{p,t} + ROI_{p,t})}{12 * N_t}; \quad (Lt/mėn.) \quad (5)$$

čia:

$T_{p,t}$  – pastovioji SND kainos dalis metams, kuriems nustatoma kaina (toliau – t-iesiems metams);

$S_{p,t}$  – nustatytos pastoviosios metinės centralizuoto SND tiekimo veiklos sąnaudos, į kurias įeina visos su SND rezervuarų ir skirstomųjų dujotiekių eksploatavimu susijusios būtiniosios sąnaudos t-iesiems metams, kurios skaičiuojamos pagal (6) formulę:

$$S_{p,t} = S_{NS} + S_R + S_P + S_M + S_A + S_O; \quad (Lt) \quad (6)$$

čia:

$S_{NS}$  – nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos;

$S_R$  – eksploatavimo sąnaudos;

$S_P$  – personalo sąnaudos;

$S_M$  – mokesčių sąnaudos;

$S_A$  – administracinės sąnaudos;

$S_O$  – kitos sąnaudos;

$ROI_{p,t}$  – pagal Metodikos 15.9 punktą suskaičiuota centralizuoto SND tiekimo veiklos investicijų grąža t-iesiems metams, Lt;

$N_t$  – vartotojų skaičius t-iesiems metais;



12 – metinis mėnesių skaičius.

18<sup>1</sup>. Dvinarės kainos pastovioji dalis ( $T_p$ ) skaičiuojama vadovaujantis Metodikos 1 priede pateiktais duomenimis pagal (7) formulę:

$$T_{p,t} = \frac{(S_{p,t} + ROI_{p,t})}{12 * N_t} ; (Lt/m\acute{e}n.) \quad (7)$$

čia:

$T_{p,t}$  – pastovioji SND kainos dalis metams, kuriems nustatoma kaina (toliau – t-iesiems metams);

$S_{p,t}$  – nustatytos pastoviosios metinės centralizuoto SND tiekimo veiklos sąnaudos, į kurias įeina visos su SND rezervuarų ir skirstomųjų dujotiekių eksploatavimu susijusios būtiniosios sąnaudos t-iesiems metams, kurios skaičiuojamos pagal (8) formulę:

$$S_{p,t} = S_{NS} + S_R + S_P + S_M + S_A + S_O; (Lt) \quad (8)$$

čia:

$S_{NS}$  – nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudos, Lt;

$S_R$  – eksploatavimo sąnaudos, Lt;

$S_P$  – personalo sąnaudos, Lt;

$S_M$  – mokesčių sąnaudos, Lt;

$S_A$  – administracinės sąnaudos, Lt;

$S_O$  – kitos sąnaudos, Lt;

$ROI_{p,t}$  – pagal Metodikos 15.9 punktą suskaičiuota centralizuoto SND tiekimo veiklos investicijų grąža t-iesiems metams, Lt;

$N_t$  – vartotojų skaičius t-aisiais metais;

12 – metinis mėnesių skaičius.

Papildyta punktu:

Nr. [03-336](#), 2014-07-28, paskelbta TAR 2014-07-29, i. k. 2014-10628

19. Centralizuotai tiekiamų SND kainos kintamoji dalis ( $T_k$ ) skaičiuojama vadovaujantis Metodikos 1 priede pateiktais duomenimis pagal (7) formulę:

$$(Lt/m^3) \quad (7)$$

čia:

$S_{k,t}$  – nustatytos kintamosios metinės centralizuoto SND tiekimo sąnaudos t-iesiems metais, įskaitant SND pirkimo sąnaudas, kurios skaičiuojamos pagal (8) formulę:

$$S_{k,t} = S_{PR} + S_{TR} + S_{TECH} + S_{MS} + \Delta S_{PR,t}; (Lt) \quad (8)$$

čia:

$S_{k,t}$  – kintamosios centralizuoto SND tiekimo sąnaudos t-iesiems metams, Lt;

$S_{PR}$  – prognozuojamos didmeninės SND pirkimo sąnaudos, suskaičiuotos vadovaujantis Metodikos 15.10 ir 16 punktais, Lt;

$S_{TR}$  – SND transportavimo sąnaudos, Lt;

$S_{TECH}$  – SND sąnaudos technologinėms reikmėms, Lt;

$S_{MS}$  – vartotojų užmokesčių už SND surinkimo sąnaudos, Lt.

$\Delta S_{PR,t}$  – sąnaudų skirtumas, susidaręs dėl prognozuotos ir faktinės SND pirkimo kainos skirtumo praėjusiu reguliavimo laikotarpiu, skaičiuojamas pagal (9) formulę:

$$\Delta S_{PR,t} = (T_{SNDpr, t-1} - T_{SNDf, t-1}) * n / 1000 * Q_{p, t-1}; \text{ (Lt)} \quad (9)$$

čia:

$T_{SNDpr, t-1}$  – metais prieš kainos nustatymą (toliau – t-1 metais) prognozuota didmeninė SND pirkimo kaina, Lt/t;

$T_{SNDf}$  – t-1 metų faktinė didmeninė SND pirkimo kaina, Lt/t;

$n$  – t-1 metų vidutinis svartinis SND tankis, kg/m<sup>3</sup>;

$Q_{p,t-1}$  – t-1 metais vartotojams parduotas SND kiekis, m<sup>3</sup>;

$Q_{p,t}$  – t-aisiais metais prognozuojamas vartotojams parduoti SND kiekis, m<sup>3</sup>;

$M$  – SND tiekimo marža, įvertinanti SND didmeninių ir mažmeninių kainų santykį, kuri skaičiuojama pagal (10) formulę, Lt/m<sup>3</sup>:

$$M = ((T_{SNDpr, t} * 0,021) - (T_{SNDpr, t} - 2000) * 0,02) * n / 1000; \text{ (Lt/m}^3\text{)} \quad (10)$$

čia:

$T_{SNDpr,t}$  – t-iesiems metams prognozuojama SND pirkimo kaina, Lt/t;

$n$  – t-iesiems metams prognozuojamas vidutinis svartinis SND tankis, kg/m<sup>3</sup>.

20. Centralizuotai tiekiamų SND kainos gali būti diferencijuojamos pagal atskiras vartotojų grupes, atsižvelgiant į suvartotą SND kiekį. Diferencijuojant kainas kryžminis subsidijavimas tarp vartotojų grupių yra draudžiamas.

21. Centralizuotai tiekiamų SND vartotojai pagal suvartojamą dujų kiekį skirstomi į šias grupes:

21.1. suvartojantys iki 150 m<sup>3</sup> SND per metus;

21.2. suvartojantys virš 150 m<sup>3</sup> SND per metus.

22. Jeigu, pasibaigus ataskaitiniam laikotarpiui, kuris turi būti ne trumpesnis kaip vieneri metai, SND įmonė nustato, kad faktiškai vartotojo per metus suvartotas SND kiekis neatitinka jo grupei nustatyto suvartotino SND kiekio, SND įmonė perskaičiuoja vartotojo mokėtiną metinę sumą pagal faktinę grupę.

#### **IV. REIKALAVIMAI, SUSIJĘ SU CENTRALIZUOTO SUSKYSTINTŲ NAFTOS DUJŲ TIEKIMO KAINŲ NUSTATYMU**

23. Centralizuotai tiekiamų SND kainoms nustatyti SND įmonė Komisijai pateikia:

23.1. prašymą dėl kainos centralizuotai tiekiamų SND kainų tvirtinimo kartu su SND kainos projektu;

23.2. Metodikos 1 priedą, užpildytą pagal dvejų metų faktinius, einamųjų metų laukiamus ir metų, kuriems skaičiuojama kaina, prognozuojamus duomenis;

23.3. Metodikos 4 ir 6 priedus, užpildytus pagal laukiamus einamųjų metų duomenis;

23.4. Metodikos 5 priedą, užpildytą pagal faktinius praėjusių metų duomenis;

23.5. aiškinamąjį raštą, kuriame nurodomas išsamus pateiktų SND kainų ir duomenų pagrindimas;

23.6. kainų diferencijavimo principus ir pagal juos suskaičiuotų SND kainų projektą, jeigu SND įmonė vartotojų grupėms taiko diferencijuotas kainas.

24. Pirmą kartą teikiant tvirtinti SND kainas Komisijai, SND įmonės turi pateikti užpildytus Metodikos 1–7 priedus, Metodikos 2, 3 ir 7 priedus užpildant pagal praėjusių metų faktinius duomenis.

25. Komisija sprendimą dėl centralizuotai tiekiamų SND kainų nustatymo priima ne vėliau kaip per 30 dienų nuo visų reikiamų SND įmonės duomenų įregistravimo Komisijoje dienos.

26. Komisija, nustačiusi pažeidimus SND kainų projekte ar pagrindime, taip pat, jeigu SND kainos diskriminuoja vartotojus, kryžmiškai subsidijuoja skirtingas vartotojų grupes,

nurodo SND įmonėms pažeidimus. SND įmonės privalo ištaisyti pažeidimus per 15 kalendorinių dienų. Jei SND įmonė nevykdo Komisijos reikalavimo, Komisija turi teisę vienašališkai nustatyti centralizuotai tiekiamų SND kainas.

27. SND įmonei laiku nepateikus SND kainos ir kainos pagrindimo projekto, Komisija vienašališkai nustato SND kainas, naudodamasi Komisijos turimais ir prieinamais centralizuoto SND tiekimo veiklos sektoriaus duomenimis, ankstesnių laikotarpių SND įmonės duomenimis ir / ar kainomis, kitų analogišką SND veiklą vykdančių įmonių pateiktais duomenimis ir / ar kainomis. Komisija, vienašališkai nustatydamą SND kainas, taip gali atsižvelgti į energijos išteklių kainas palyginamosiose rinkose.

28. Centralizuotai tiekiamų SND kainų skaičiavimai atliekami be pridėtinės vertės mokesčio (PVM), o SND kainos vartotojams pateikiamos Lt/m<sup>3</sup> ir Lt/mėn.

29. Pagal šią Metodiką nustatytos centralizuotai tiekiamų SND kainos viešai skelbiamos ir yra taikomos Energetikos įstatymo 19 straipsnio 3 dalyje nustatyta tvarka.

30. Centralizuoto SND tiekimo paslaugą teikianti SND įmonė pasibaigus kalendorinių metų ketvirčiui per 30 dienų parengia ir pateikia Komisijai pajamų ir sąnaudų ataskaitą pagal Metodikos 1 priedą.

31. Centralizuoto SND tiekimo paslaugą teikianti SND įmonė metams pasibaigus per keturis mėnesius pateikia Komisijai finansinę atskaitomybę, audituotą metinę reguliuojamos SND veiklos pajamų ir sąnaudų ataskaitą bei informaciją pagal Metodikos 2, 3, 5 ir 7 priedus.

## **V. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS**

32. Komisija turi teisę iš SND įmonių per Komisijos nustatytą protingą terminą gauti visą informaciją ir dokumentus, būtinus centralizuotai tiekiamų SND kainoms nustatyti.

33. Centralizuoto SND tiekimo paslaugą teikiančios SND įmonės, pažeidusios Metodikoje nustatytus reikalavimus, atsako teisės aktų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

34. Komisijos veiksmai ir neveikimas, susiję su Metodikos laikymusi ir įgyvendinimu, gali būti skundžiami Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka ir sąlygomis.

---

### **Pakeitimai:**

1.

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija, Nutarimas

Nr. [O3-336](#), 2014-07-28, paskelbta TAR 2014-07-29, i. k. 2014-10628

Dėl Valstybinės kainų ir energetikos kontrolės komisijos 2013 m. spalio 3 d. nutarimo Nr. O3-432 „Dėl Centralizuotai tiekiamų suskystintų naftos dujų kainų nustatymo metodikos patvirtinimo“ pakeitimo